

ബഹുമാനപ്പെട്ട പ്രധാനമന്ത്രിയ്ക്ക്,

ദേശീയ വിജ്ഞാന കമ്മീഷനുമായുള്ള അങ്ങയുടെ ആദ്യത്തെ കൂടിക്കാഴ്ചയിൽ അങ്ങ് നൽകിയ നിർദ്ദേശം - ബുദ്ധിമുട്ടുള്ള ഭാഗങ്ങളിൽ വിജ്ഞാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി പരിഭാഷപ്പെടുത്തിയ സാമഗ്രിയുടെ പ്രാധാന്യം എന്താണെന്നും വിദ്യാഭ്യാസത്തിലും തുടർ വിദ്യാഭ്യാസ മേഖലയിലും വളരെ വിശാലവും പ്രബലവുമായ പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പുവരുത്തുക എന്നതാണല്ലോ അങ്ങയുടെ നിർദ്ദേശം. ഇത് ഇന്ത്യയിലെ വിജ്ഞാന സമ്പത്തിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഭാഗമായി പരിഭാഷയെ ഊന്നൽ നൽകുന്നതിലേയ്ക്ക് ദേശീയ വിജ്ഞാന കമ്മീഷനെ നയിച്ചു.

രാജ്യതാകമാനമുള്ള അറിവിനെ പൂർണ്ണമായും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനായി പലതരത്തിലുള്ള പരിഭാഷകൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനും വിജ്ഞാന വികസനത്തിന്റെ ആവശ്യകത നമ്മൾ മനസ്സിലാക്കുന്നു. ലഭ്യമാകുന്ന സൗകര്യങ്ങൾ നമുക്ക് ആവശ്യമുള്ളതിനേക്കാൾ കുറവും അപ്രാപ്യവുമാണ്, പൂർണ്ണമാകാത്തതും ക്രമം തെറ്റിയതുമായ വിവരങ്ങൾ കാരണം നമ്മുടെ സമൂഹത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങൾ സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നില്ല. ശേഷിയുള്ള ഉപയോക്താക്കൾ തമ്മിലുള്ള സഹകരണമില്ലായ്മ മൂലമുണ്ടാകുന്ന അപര്യാപതമായ വിവരണങ്ങൾ കമ്പോള പരാജയത്തിലേയ്ക്ക് നയിക്കുന്നു. ഈ മേഖലയിലെ ഗുണനിലവാരമുള്ള പരിഭാഷയ്ക്ക് അപര്യാപ്തമായ പ്രചാരണങ്ങളും ഈ മേഖലയിൽ ബഞ്ച് മാർക്ക് തരപ്പെടുത്തുന്നതിന് ഉതകുന്നു. അതുകൊണ്ട്വിടെ പൊതുവായ ഒരു ഇടപെടൽ ആവശ്യമുണ്ട്. നേരിട്ടും അല്ലാതെയുമുള്ള തൊഴിൽ വൽകരണത്തിലൂടെ നടത്തുന്ന പരിഭാഷാ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വളരെ ഉയർന്നതാണ്. അതുപോലെ തൊഴിൽ രഹിതരായ ചെറുപ്പക്കാർക്ക് വിദ്യാഭ്യാസം നൽകുന്നതിന് പ്രധാന ഭാഗങ്ങൾ ആഗീരണം ചെയ്യുന്നതിന് പരിഭാഷയിലൂടെ കഴിഞ്ഞു.

ഇതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ NKC ഒരു തൊഴിലാളി ഗ്രൂപ്പിനെ ഉണ്ടാക്കി ഡോ. ജയന്തി ഘോഷിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ പരിഭാഷയിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പല ഏജൻസികളേയും പ്രചാരണത്തിനും വിതരണത്തിനുമുള്ള പങ്കാളികളേയും കൂട്ടി ചേർത്തുകൊണ്ടാണ് ഈ ഗ്രൂപ്പ് നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഈ ഗ്രൂപ്പിൽ ഇന്ത്യയിലെ അനുയോജ്യമായ സർക്കാർ സംഘങ്ങൾ, അക്കാദമിക് ഭാഷാവിദഗ്ദ്ധന്മാർ,വിതരണക്കാർ, അധ്യാപകർ, പരിഭാഷാപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന അസോസിയേറ്റുകൾ എന്നിവർ ഈ സംഘത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. അവർ കൂടിയാലോചനയ്ക്കും ശില്പശാലകൾക്കും പലതവണ കണ്ട്സൾട്ടുമാകുന്നു.

NKC യിലെ അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളുടേയും ചർച്ചകളുടേയും ഫലമായി ഞങ്ങൾ താഴെ തന്നിരിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളെ ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു.

1. പരിഭാഷയെ രാജ്യത്തെ ഒരു വ്യവസായമായി ഉയർത്തിക്കൊണ്ടുവരുന്നതിനുള്ള ഉത്തേജനം ലഭ്യമാക്കുക. ഇന്ത്യയെപോലെ ഒട്ടേറെ ഭാഷകളുള്ള, വിദേശ ഭാഷാ തർജ്ജമയ്ക്ക് ഇത്രയേറെ പ്രാധാന്യമുള്ള ഒരു രാജ്യത്ത് ഏകദേശം രണ്ട്രലക്ഷം ആൾക്കാർക്ക് ജോലി ലഭിക്കാൻ സാധ്യതയുണ്ട്.
2. ഇന്ത്യൻ ഭാഷകൾ ഉൾപ്പെടെ തർജ്ജമയുടെ എല്ലാവശങ്ങളും ഉൾപ്പെടുന്ന രീതിയിൽ ഒരു സ്റ്റോർ ഹൗസ് ഉണ്ടാക്കിയെടുക്കുക മാത്രമല്ല പുതിയ മാറ്റങ്ങളും പരിഭാഷകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പുതിയ വിവരങ്ങളും ഉപകരണങ്ങളും സംരംഭങ്ങളും ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് അതെപ്പോഴും ലഭ്യമാകത്തക്ക രീതിയിൽ രൂപപ്പെടുത്തി നേഷണൽ രജിസ്റ്റർ ഫോർ ട്രാൻസിലേഷൻ പോലുള്ള സൗകര്യങ്ങളും പ്രയോജനപ്പെടുത്തണം.
3. തർജ്ജമയെ കുറിച്ചുള്ള അച്ചടിക്കുന്നതും ഫലത്തിലുള്ളതുമായ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക. കൂടാതെ സൈദ്ധാന്തികവും പ്രായോഗികവുമായ തർജ്ജമാ പ്രവർത്തനങ്ങളെ പ്രത്യേകിച്ചും ഇന്ത്യൻ ഭാഷകളെ സഹായിക്കുന്നരീതിയിൽ ഒരു ക്ലിയറിംഗ് ഹൗസ് ഉണ്ടാക്കിയെടുക്കുക.
4. തർജ്ജമയ്ക്കുള്ള വിവിധ ഉപകരണങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്തുകയും നിലനിർത്തുകയും ചെയ്യുക. ദ്വിഭാഷാ നിഘണ്ടുകൾ, തെസാറസ്, തർജ്ജമയെ സഹായിക്കുന്ന സോഫ്റ്റ് വെയറുകൾ മറ്റ്

ആധുനിക സാങ്കേതിക വിദ്യ എന്നിവ ഉൾപ്പെടുത്തി വേഗത്തിലും വലിയ തോതിലുമുള്ള തർജ്ജമയെ സഹായിക്കുന്നതിനായി യന്ത്രവൽകൃത പരിഭാഷയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

5. പരിഭാഷകർക്ക് നിലവാരമുള്ള പരിശീലനവും വിദ്യാഭ്യാസവും നൽകുക. ഭാഷാപഠന പദ്ധതികളിൽ പരിഭാഷകർക്കായി പ്രത്യേകമായി പാക്കേജുകൾ ഉൾപ്പെടുത്തുകയും പ്രസ്ഥാനകാല പരിശീലന പദ്ധതികൾ, ഫെല്ലോഷിപ്പുകൾ, ഗവേഷണ പദ്ധതികൾ, എന്നിവയിലൂടെ വിദ്യാർത്ഥികളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ച് ഇത് സാധ്യമാക്കാവുന്നതാണ്. വിവർത്തന സമ്പ്രദായങ്ങളെ കുറിച്ച് നല്ല മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശവും കൂടാതെ പരിഭാഷാ പഠനത്തിലെ പരിശീലനപദ്ധതികളെ സന്തുഷ്ടമാക്കുന്ന തരത്തിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളും ആവശ്യമാണ്.

6. പ്രൈമറിതലം മുതൽ ബിരുദതലം വരെ എല്ലാ വിഷയങ്ങളുടേയും പ്രകൃതി ശാസ്ത്രത്തിന്റേയും സാമൂഹിക ശാസ്ത്രത്തിന്റേയും ബോധനോപകരണങ്ങൾ വിവർത്തനം ചെയ്യുക

7. നിലവാരമുള്ള വിവർത്തനത്തിലൂടെ ദക്ഷിണേഷ്യയിലും മറ്റൊരുകാരെയും ഇന്ത്യൻ ഭാഷകളേയും സാഹിത്യത്തേയും പ്രചരിപ്പിക്കുക.

8. വിവർത്തനത്തേക്കുറിച്ചുള്ള എല്ലാ വിവരങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു വെബ് പോർട്ടൽ രൂപപ്പെടുത്തുക. ഈ വെബ് പോർട്ടൽ സന്ദർശിക്കുന്നവർക്ക് അവരുടെ സംശയങ്ങൾ ഉന്നയിക്കാവുന്ന രീതിയിൽ ഒരു ബുള്ളറ്റിൻ ബോർഡും അതിൽ ഉണ്ടായിരിക്കണം.

9. വിദഗ്ദ്ധരായ പരിഭാഷകരും മറ്റും പങ്കെടുക്കുന്ന ദേശീയ സമ്മേളനങ്ങൾ വർഷം തോറും സംഘടിപ്പിക്കുക.

10. പുസ്തകമേളകൾ, പുസ്തക പ്രകാശന സംരംഭങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക. പരിഭാഷകർക്ക് പരസ്പരം ഇടപഴകാനും ആശയങ്ങളും അനുഭവങ്ങളും പങ്കുവെയ്ക്കാനും കഴിയുന്ന രീതിയിൽ ശില്പശാലകൾ സംഘടിപ്പിക്കുകയും സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള വിവർത്തനങ്ങളും ദീർഘകാല ബഹുഭാഷാ വിവർത്തന പദ്ധതികളും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക

ദേശീയ വിജ്ഞാന കമ്മീഷന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ മേൽപറഞ്ഞ ലക്ഷ്യങ്ങൾ സാധ്യമാക്കുന്നതിനായി ദേശീയ പരിഭാഷാ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിക്കേണ്ടതായുണ്ട്. ദേശീയ പരിഭാഷാ മിഷൻ എന്നത് ലളിത ഘടനയുള്ള ഒരു സംരംഭമായിരിക്കണം എന്നാൽ ഇതിന് അവശ്യമേഖലകളിൽ ഉപയോഗിക്കാൻ മതിയാകുന്ന ധനശേഖരം ഉണ്ടായിരിക്കണം. ഇത് വികേന്ദ്രീകൃത രീതിയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന സംരംഭമായിരിക്കണം. നിലവിലുള്ളതും ഭാവിയയിലേയും കമ്പോള രീതികൾക്കും സാമൂഹ്യ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾക്കും അനുസൃതമായി പ്രതികരിക്കാൻ കഴിയുന്നതായിരിക്കണം NTM.

പതിനൊന്നാം പദ്ധതിയിൽ NTM പ്രവർത്തനം ആരംഭിക്കണമെന്നാണ് അവലോകനം ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. മൊത്തം പദ്ധതി കാലയളവിൽ ഇതിലേയ്ക്കായി 250 കോടി രൂപയാണ് നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. (ഇതിൽ 80 കോടി രൂപ സംഘടക ചിലവ്, മാനുഷിക ശേഷി, സേകാളർഷിപ്പുകൾ തുടങ്ങിയവയ്ക്കും അടുത്ത 170 കോടി രൂപ മറ്റ് പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും ഇതിനോട് ചേർന്ന് പ്രവർത്തിക്കുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും കൂടിയാണ്) പതിനൊന്നാം പദ്ധതി കാലയളവിലെ പ്രവർത്തനം വിലയിരുത്തിക്കൊണ്ട് പിന്നീടങ്ങോട്ട് ഈ സാമ്പത്തിക സഹായം വർദ്ധിപ്പിക്കാം എന്ന നിർദ്ദേശം ഉണ്ട്. കൂടാതെ അവശ്യ സൗകര്യങ്ങൾക്കായി NTM ന് ഏക കാല പിന്തുണയും ആവശ്യമാണ്.

മേൽപറഞ്ഞ നിർദ്ദേശങ്ങൾ ആസൂത്രണ കമ്മീഷൻ അയക്കുകയും അംഗീകാരം നേടുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ ആസൂത്രണ കമ്മീഷൻ NTM ന്റെ സംഘടനത്തേയും ഘടനയേയും കുറിച്ച് ചില നിർദ്ദേശങ്ങൾ മുന്നോട്ട് വയ്ക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഈ നിർദ്ദേശങ്ങളും പുതിയ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അനുയോജ്യമായ സാമ്പത്തിക പിന്തുണയോടു കൂടി പതിനൊന്നാം പദ്ധതിയിൽ NTM ന്റെ മുന്നോട്ടു വെയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ വികസിപ്പിച്ചെടുക്കണമെങ്കിൽ ഇതിനായി ഒരു പ്രവർത്തക സമിതി ഉണ്ടാക്കേണ്ടത് ആവശ്യമാണ്. ഈ പ്രവർത്തക സമിതി മന്ത്രിതല സമിതിയിലും മറ്റ് സംഘടനകളിലും യോജിച്ച് പ്രവർത്തിക്കേണ്ടത് ആവശ്യമാണ്. ഇത്തരം പ്രവർത്തക സമിതികളിൽ

ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ട അംഗങ്ങളെ കുറിച്ച് സാധ്യതാ പട്ടികയും മേൽപ്പറഞ്ഞ നിർദ്ദേശങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

പരിഭാഷാ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി ആംഗല ഭാഷാ പരിശീലനം നൽകേണ്ടതും പ്രൈമറി തലം മുതൽ ആംഗല വിദ്യാഭ്യാസം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കേണ്ടതും ആവശ്യമാണ്. ഇവ രണ്ടും വിജ്ഞാന വർദ്ധനവ് എന്ന ലക്ഷ്യത്തിലേക്ക് നയിക്കുന്ന പരാമർശങ്ങളാണ്. ഇന്ത്യൻ ഭാഷകളിൽ ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയ്ക്കുള്ള സ്വാധീനത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു പ്രത്യേക വിവരണം NKC തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

ഞങ്ങൾ മുന്നോട്ട് വെച്ച നിർദ്ദേശങ്ങൾ പരിഗണനാ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്താൻ സഹായകമായ രീതിയിൽ താങ്കൾ പരിഗണിക്കുമെന്ന് കരുതുന്നു.

നന്ദി, ഉപചാരപൂർവ്വം സാം പിട്രോഡ.

സാം പിട്രോഡ

ചെയർമാൻ,

ദേശീയ വിജ്ഞാന കമ്മീഷൻ

സിസിഐ: ശ്രീ അർജ്ജുൻ സിംഗ്, മാനവശേഷി വികസന മന്ത്രാലയം

ശ്രീ. മോൺടക് സിംഗ് അലുവാലിയ, ഡെപ്യൂട്ടി ചെയർമാൻ, പ്ലാനിംഗ് കമ്മീഷൻ

ദേശീയ പരിഭാഷാമിഷനുമായും പരിഭാഷയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടവരുമായി ദേശീയ വിജ്ഞാന കമ്മീഷൻ നടത്തിയ കൂടിക്കാഴ്ചയിൽ പങ്കെടുത്തവരുടെ പട്ടിക

1. ശ്രീ. കെ.പി.ആർ. നായർ

കൊണാർക് പ്രസാധകർ

2. ശ്രീ. കേശവ് ദേശൈരാജു

ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി

സെക്കണ്ടറീതല ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസ വിഭാഗം

മാനവശേഷി വികസന മന്ത്രാലയം

3. ഡോ. എം. ശ്രീധർ

ഇംഗ്ലീഷ് വിഭാഗം

ഹൈദ്രാബാദ് സർവ്വകലാശാല

4. പ്രൊഫ. അലോക് ഭല്ല

ഇംഗ്ലീഷ് വിഭാഗം

സെൻട്രൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഇംഗ്ലീഷ് ആന്റ് ഫോറിൻ ലാംഗ്വേജസ് (C.I.E.F.L)

5. ഡോ. ഡി എസ്. നവീൻ

ദേശീയ ബുക്ക് ട്രസ്റ്റ്

6. പ്രൊഫ. ജി. ഉമാ മഹേഷ്വർ റാവു,

പ്രായോഗിക ഭാഷാശാസ്ത്രത്തിനും പരിഭാഷാ പഠനത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള കേന്ദ്രം.

CALTS, ഹൈദ്രാബാദ് സർവ്വകലാശാല

7. പ്രൊഫ. വിമല വിശ്വനാഥ്

ഇംഗ്ലീഷ് വിഭാഗം

ജ്ഞാനഭാരതി

ബാംഗ്ലൂർ സർവ്വകലാശാല

8. ഡോ. നീതി ബാദെ

ജർമ്മൻ പ്രൊഫസർ

വിദേശ ഭാഷകളുടെ വിഭാഗം

പൂനെ സർവ്വകലാശാല

9. പ്രൊഫ. ഹരീഷ് ത്രിവേദി

ഇംഗ്ലീഷ് വിഭാഗം

ഡെൽഹി സർവ്വകലാശാല

10. പ്രൊഫ. പുഷ്പക് ഭട്ടാചാര്യ

കമ്പ്യൂട്ടർ സയൻസ് പ്രൊഫസർ

ഇന്റർനീറിംഗ് കമ്പ്യൂട്ടർ സയൻസ് വിഭാഗം

സാങ്കേതികവിദ്യയുടെ ഇന്ത്യൻ സ്ഥാപനം

മുംബൈ

11. ശ്രീ. ബന്നി കുരിയൻ

നേഷണൽ ബുക്ക് ട്രസ്റ്റ്

12. ശ്രീമതി. കാമിനി മഹാദേവൻ
പിയേഷ്സൺ എഡ്യൂക്കേഷൻ ഇന്ത്യ

13. ഡോ. സുജാത റോയി
ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ
ഹിന്ദി മാധ്യമം നടപ്പിലാക്കൽ കമ്മിറ്റി
ഡെൽഹി സർവ്വകലാശാല

14. ശ്രീ. അഭിജിത് ദത്ത
ആഗോളീവൽക്കരണ പ്രഗത്ഭൻ

IBM ഗ്ലോബലൈസേഷൻ സർവീസസ് ഇന്ത്യ പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ്.

15. ശ്രീമതി. ഗീത ധർമ്മരാജൻ

KATHA

16. ശ്രീമതി. മിനി കൃഷ്ണൻ
ഓക്സഫോർഡ് സർവ്വകലാശാല പ്രസ്സ്
17. പ്രൊഫ. ഉദയ നാരായണ സിംഗ്
ഡയറക്ടർ, ഭാരതീയ ഭാഷകളുടെ കേന്ദ്രസ്ഥാപനം

18. ശ്രീമതി രാധിക മേനോൻ
തൃലിപിക

19. ഡോ. എസ് എൻ ഓജ
വിശ്വഭാരതി കമ്പ്യൂട്ടർ സെന്റർ
ശാന്തിനികേതൻ

20. ശ്രീ. റൂബിൻ ഡി ക്രൂസ്
നേഷണൽ ബുക്ക് ട്രസ്റ്റ്

21. പ്രൊഫ. ബിജയ് കുമാർ
ചെയർമാൻ

CSTT (ശാസ്ത്രീയവും സാങ്കേതികവുമായ നാമകരണത്തിനുള്ള കമ്മീഷൻ

22. ശ്രീ. എൻ വി. സത്യനാരായണ
ചെയർമാൻ, മേനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ
ഇൻഫോമാറ്റിക്സ് (ഇന്ത്യ) ലിമിറ്റഡ്

23. ഡോ. ഷാലിനി ആർ. ഉൾസ്
എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടർ

iSIM – ഇന്റർനാഷണൽ സ്കൂൾ ഓഫ് ഇൻഫോർമേഷൻ മേനേജ്മെന്റ്
മൈസൂർ സർവ്വകലാശാല

24. ഡോ. സുകൃത പി. കുമാർ

25. ഡോ. അപൂർവ്വാനന്ദ്

26. ഡോ. സന്ജയ് ശർമ

ചരിത്ര വിഭാഗം

ഡെൽഹി സർവ്വകലാശാല

27. അഭയ് ദുബെ

എഡിറ്റർ

വികസാര സമൂഹത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷാ പരിപാടി കേന്ദ്രം.

28. രവി കാന്ത്

എഡിറ്റർ,

ദേവൻ ഈ സാരായി,

സാരായി പ്രോഗ്രാം

സാമൂഹിക വികസന പഠന കേന്ദ്രം

29. അരവിന്ദ് മോഹൻ

എക്സ്- അസ്സോസിയേറ്റ് എഡിറ്റർ

ഹിന്ദുസ്ഥാൻ ടൈംസ്

30. ഡോ ഹേമന്ദ് ദർബാരി

സെന്റർ ഫോർ ഡവലപ്മെന്റ് ഓഫ് അഡ്വാൻസ്ഡ് കമ്പ്യൂട്ടിംഗ്.

31. മുഹമ്മദ് ഫറൂക്ക്

സാമൂഹിക വികസന പഠന കേന്ദ്രം